

1. Opiš nebo vytiskni a nalep následující zápis do sešitu: učebnice str.26-30

Halogenidy

Sloučeniny halových prvků (halogenidy) jsou hospodářsky významnými nerosty.

Sůl kamenná (halit) NaCl

- známá také jako kuchyňská sůl, vzniká odpařováním mořské vody v zálivech a mělkých mořích
- sůl je důležitou surovinou nejen pro potravinářský, ale i chemický průmysl

Fluorit (kazivec) CaF₂

- je minerálem mnoha barev (čirý, nahnědlý, zelený, fialový, ...)
- je poměrně měkký a má velmi dobrou štěpnost
- nachází uplatnění především ve sklářském průmyslu a jeho vybroušené krystaly patří mezi drahokamy.

Oxidy

Oxidy jsou sloučeniny prvků s kyslíkem v různém poměru. Některé se řadí mezi drahokamy, jiné jsou významnými průmyslovými surovinami. Patří sem i nejkvalitnější železné rudy.

Magnetit Fe₃O₄

- má silný přirozený magnetismus

Hematit (krevel) Fe₂O₃

- jedna z nejdůležitějších železných rud
- hematit nemusí být jenom červený, ale i ocelově šedý, s polokovovým leskem
- v přírodě vzniká chemickým zvětráváním hematitu limonit

Korund Al₂O₃

- je jedním z nejtvrdějších minerálů
- známý je svými drahokamovými odrůdami - červený rubín, modrý safír
- zrnité agregáty korundu (tzv. smírek) se drtí a používají se jako brusivo

Křemen SiO₂

- patří v přírodě k nejběžnějším minerálům
- nejčastěji krystalizuje ve tvaru šestibokého hranolu
- je velmi odolný vůči mechanickému i chemickému zvětrávání

Přírodopis
9. ročník
12.10.-16.10.2020

- známé jsou jeho barevné odrůdy - růžový **růženín**, kouřově až tmavě hnědá **záhněda**, fialový **ametyst**, žlutý **citrín**, čirý **křišťál**

Chalcedon SiO_2

- má stejné chemické složení jako křemen, ale na rozdíl od něj netvoří krystaly
- má typický lasturnatý lom
- nejčastější barva je modrošedá, ale existuje i bílá nebo různě zbarvený jaspis

Střídáním vrstviček chalcedonu a křemene vzniká tzv. **achát**.

Opál $\text{SiO}_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$

- je amorfní minerál - nemůže krystalizovat
- je to typický zbarvený minerál - čirý, bílý, v odstínech žluté, hnědé, zelené, oranžové, červené
- drahokamové odrůdy - opál drahý (s barvoměnou), ohnivý (oranžový) nebo černý

Uraninit (smolinec) UO_2

- radioaktivní oxid uranu
- zdroj uranu pro vojenské a později i pro energetické účely
- název je odvozen od smolného lesku

Limonit $\text{Fe}_2\text{O}_3 \cdot n\text{H}_2\text{O}$

- vzniká nejčastěji srážením z roztoků obsahujících železo, ale také hydratací (přijímáním vody) hematitu nebo zvětráváním pyritu
- je amorfní, žlutohnědé až hnědé barvy

Bauxit $\text{Al}_2\text{O}_3 \cdot n\text{H}_2\text{O}$

- hlavní surovina pro výrobu hliníku